

Реферат
на магістерську роботу
«Особливості попередження та подолання
психологічної травми у жінок в умовах війни»
магістрантки спеціальності 053 Психологія
Марусіч Лариси Олександровні

Обсяг роботи – 79 с. Кількість таблиць – 2 табл. Кількість рисунків – 8 рис. Список використаних джерел – 83 од.

Об'єкт дослідження – психологічна травма під час війни.

Предмет дослідження – особливості подолання психологічної травми у жінок під час війни.

Мета дослідження – визначити особливості психологічного травмування жінок під час війни та розкрити шляхи подолання психологічної травми.

Завдання дослідження: дослідити основні підходи до визначення поняття «психологічна травма»; здійснити класифікацію та характеристику різновидів психотравми, гострих стресових розладів та посттравматичного стресового розладу; провести емпіричне дослідження особливостей проявів психологічної травми у жінок під час війни; розробити заходи психологічної реабілітації жінок, які постраждали внаслідок війни.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань було використано комплекс методів дослідження, зокрема: теоретичні (теоретичний аналіз та синтез, систематизація, порівняння і узагальнення даних наукових джерел, метод моделювання); емпіричні методи (спостереження, бесіда, тестування); методи обробки та інтерпретації даних (метод описової статистики, кількісні та якісні методи математичної статистики); вивчення та систематизація методів, засобів та прийомів психологічного навчання.

Теоретичне значення результатів дослідження полягає у: визначені основних підходів до визначення поняття «психологічна травма»; здійсненні класифікації та характеристиці різновидів психотравми, гострих стресових розладів та ПТСР.

Практичне значення отриманих результатів роботи полягає в тому, що підібрані магістранткою рекомендації можуть сприяти психологічній реабілітації жінок та використовуватись в роботі практичних психологів.. Апробований у дослідженні методичний інструментарій може стати основою моніторингу особливостей психологічної травматизації жінок під час війни.

Висновки. Аналіз понять «психологічна травма» дає підстави зробити такі висновки: під поняттям «психотравма» розуміється жахлива подія, яку пережила людина, що не так часто трапляється з іншими людьми; психологічна травма може бути викликана різними подіями, але всіх їх об'єднує наявність одних і тих же ознак; це порушення, що приводить в стан крайнього подиву і невпевненості; в такий стан людина потрапляє, коли вона стикається з порушенням звичних уявлень людини про світ або порушеннями її прав; психотравма є життєво-важливим явищем для індивіда, що стосується значимих сторін його існування, яке призводить до глибоких психологічних переживань, і внаслідок чого можуть з'явитися порушення адаптації та розлади, пов'язані зі стресом; жінки значно глибше, сильніше й довше переживають психотравмуючу ситуацію; для жінок стрес частіше є несподіваним і непередбаченим; для жінок психотравма є життєво важливою подією, що зачіпає значимі сторони існування, яке приводить до глибоких психологічних переживань, наслідком чого можуть бути порушення адаптації й стресові розлади; жінки більш чутливі до стресу.

На основі аналізу та систематизації, нами було побудовано діагностичний інструментарій для дослідження особливостей психотравми – самооцінка тривожності, психологічний стрес, самооцінка психічних станів, диференціальних емоцій, депресії та подолання важких життєвих ситуацій. З метою психологічної реабілітації жінок, які постраждали внаслідок війни нами були розроблені заходи.

Ключові слова та словосполучення: психологічна травма, психологічна травматизація внаслідок війни, гострий стресовий розлад, посттравматичний стресовий розлад.